

Ovid v omenjenem 17. pismu heroid primerja lepo svečenico Hero z Diano in Venero, češ, da, izimši milotni obličji teh dveh boginj, ga ni najti lepšega obraza mimo dražestnega obličja krasne svečenice Here. Kolikor zaostajajo druge svetle zvezde za srebrno lučjo Luninih (Dianinih) žarkov, meni Leander, za toliko nadkriljuje krasota njegove Here vse druge krasote. — Prispodabljanje z znamenitimi vzori je mogočnejše nego podrobno opisovanje!

Toda naš Prešeren je razumel še vse lepše nego s primerjanjem s slovečo Hero povzdigniti lepoto in miloto svoje Bogomile:

»Nedolžnost vnema ji oči in lica,
Lepôte svoje sama le ne vidi

Ovenčal jo je z najsijajnejšo obstretjo prave ženskosti, s skromno naivnostjo. — L. P.

»Dalibor« v dunajski dvorni operi. Veliko, sijajno zmago si je stekel slovanski genij dne 4. oktobra v naši prestolnici; uspeh opere »Dalibor« je bil izreden; glasba in uprizoritev sta zmagovito izpodbili vse nasprotniške namere. Politični položaj, strastni parlamentarni boj — vse to bi imelo biti povod demonstraciji proti proizvodu češke muze in s to demonstracijo naj bi se tudi preprečilo imenovanje nadarjenega dirigenta — po rodu žida — za direktorja dvorne opere. Zato se je očito hujskalo dan na dan v protisemitskih listih proti poslovanjenju dunajske opere, dasi v tem zavodu že od nekdanj prevladujejo italijanski in francoski umotvori, ne da bi se bil kdo nad tem spotikal — samo Slovana ne! Res smo se bali, da se posreči našim neprijateljem mrzka nakana, saj še nismo bili pozabili, da so l. 1883. s škandali preprečili ponovitev Dvořakove opere »Selma sedlak« ter s tem za več nego za deset let onemogočili uprizoritev vsake slovanske skladbe. Na Nemškem sta uspevala Glinka in Čajkovski, na Dunaju pa si do razstave l. 1892. ne bi bil nihče upal uprizoriti niti kega dela Avstrijca Smetane, samo zategadelj, ker je bil Čeh. V tem letu pa se je predrl led; Smetanova dela so zmagovito nastopila po vseh nemških odrih, in opere »Prodana nevesta«, Poljub« in »Dalibor« so se udomačile v vseh nemških repertoarjih.

»Dalibora« je torej podala letos tudi dunajska opera, in z njim si je kakor že preje s »Prodano nevesto« vrlo popolnila svoj repertoar. Obe operi se najskrbljiveje proizvajata ter v vsakem oziru dovršeno uprizarjata. Smetana je zložil »Dalibora« l. 1868. To je važno za oceno dela; kajti tačas Wagnerjeva preosnova nemške opere še ni bila završena, in Wagner se je moral še vedno hudo boriti za svoje nove ideje, a Smetana je že tedaj spoznal in sprejel njegova načela kot prava, ne da bi bil pri tem postal posnemalec ter le količkaj svoje izvirnosti izgubil. »Dalibor« je nalik Wagnerjevim muzikalnim dramam daleko prehitel svoj čas, zato sovrstniki niso prav poznali. niti Wagnerja niti Smetane, niti niso vedeli ceniti njiju del, katera si šele sedaj pridobivajo največje priznanje. Takisto so se Čehi sicer navduševali za »Prodano nevesto« — ki je sicer res posebne vrste biser med operami — toda napram »Daliboru« so bili malomarni ter so šele pozneje poravnali svojo krivdo. —

O glasbi »Daliborovi« naj navedem le ta-le izrek iz ocene strokovnjaškega lista: »Oest. Musik- und Theater-Zeitung«: »Glasba te opere nam razodeva polno moč Smetanovega silnega bogatstva melodij, sijajne njegove instrumentacije in preoriginalnih njegovih ritmov; — še bolj pa, nego vsi ti faktorji, pride v poštev karakteristika glavnih oseb, ki je proizvedena z največjo umetniško dovršenostjo, zlasti karakteristiškega naslovnega junaka. — Marsikaj kaže še obrise stare opere, a pretežno največji del tega veličastnega dela priča, da je mojster že trdno stal na stališču moderne muzikalne drame«. —

Dunajsko občinstvo, ki je dokazalo svojo objektivnost in dozorelost ter osramotilo vse hujskače z navdušenim sprejemom tega dela, bo gotovo tudi nadalje nepristransko sodilo slovansko godbo samo z umetniškega stališča; gotovo Čajkovskemu, čigar »Evgen Onegin« se uprizori (namesto prvotno nameravane »Jotathe«), ne bo nasprotovalo samo zato, ker je slovanski skladatelj. In tako upamo, da doživimo v kratkem še marsikako zmago mogočnih, a doslej preziranih in zabranjvanih slovanskih skladateljev tudi v dunajski operi, ki ima nalogo prikazovati vse, kar je najboljšega na opernem polju. ***

»Matica hrvatska« je razposlala poročilo o glavni skupščini, katera se je vršila dne 20. junija t. l. v Zagrebu pod predsedstvom vseučiliškega profesorja Tadeja Smičiklasa. — Letno poročilo je prečital Matičin tajnik, g. Ivan Kostrenčić. Opisal je delovanje Matičino, zahvalno omenil daril, med njimi dar deželne vlade (2000 gld.) in dar prve hrvaške hranilnice, ki je o priliki svoje petdesetletnice poklonila Matici 2000 gld. Za leto 1897. se pripravljajo te-le knjige: Hoičeve »Slike iz općeg zemljepisja«, v katerih bodo opisane Rusija, Bolgarska, Srbija in Črna gora. Prof. Klaić je priredil delo o »bribirskih knezih iz plemena Šubićev«. Prof. Robert Pinter je spisal za »Slike iz svetske književne zgodovine« »Razvitek njemačke književnosti u XVIII. in XIX. vijeku«. V »Slavenskoj biblioteci« izidejo v Divkovičevem prevodu »Lovčeve bilješke« Turgenjevljeve. — V »Zabavni biblioteci« izda Matica letos Šenoini povesti »Prosjak Luka« in »Branko«, dramo »Kraljević Radovan«, katero je spisala Ida Fürstova, in povest iz hercegovaškega življenja »Bez svrhe«, katero sta spisala Osman-Azis, in po eno povest stalnih sotrudnikov Matičinih, Novaka in Leskovarja. — Med prevodi iz klasičnih književnosti izide letos Kolomana Raća prevod Cezarjevih komentarjev o galski in domači vojni, potem pa simpozij, katera sta spisala Platon in Ksenofont. Končno izda Matica letos drugi zvezek narodnih junaških pesmi in sicer o kraljeviću Marku. — Članov je imela Matica hrvaška: 1598 utemeljiteljev (ki plačajo po 50 gld., ali, ako so juristovske osebe plačajo 100 gld. na enkrat ali v petih obrokih) in 9927 prinosnikov (po 3 gld. na leto), skupno torej 11.525 članov, prihodkov pa 38.475 gld. 81 kr. — Ves glavniški imetek Matice znaša 88.334 gld. Poleg tega ima Matica veliko hišo v Zagrebu, ki je tudi toliko vredna. — Vsi prejšnji odborniki so bili zopet izvoljeni razen g. prof. dr. M. Kišpatića, ki ni hotel več sprejeti odborništva, katero je opravljal 21 let, za kar mu je bila izrečena zahvala.

